

Alicja Balcerzak

Edukacja artystyczna w oparciu o edukację historyczną

Każdy człowiek aby rozwinąć swoją wrażliwość artystyczną oraz doświadczyć radości i satysfakcji z twórczego obcowania ze sztuką, powinien zaznać wsparcia, inspiracji i entuzjazmu ze strony nauczyciela. Rola prowadzącego zajęcia jest kluczowa, gdyż ma on bezpośredni wpływ na rozwój osobowości młodego człowieka. Działalność artystyczna wiąże się z umiejętnością krytycznego myślenia na wielu poziomach. W poniższym tekście przybliżę proces realizacji i efekt końcowy projektu teatralnego z młodzieżą Zespołu Szkół Morskich w Darłowie. Postaram się wskazać, iż edukacja artystyczna – w powiązaniu z historią XX wieku – daje wiele wymiernych korzyści, zwłaszcza dla świadomości historycznej młodzieży.

Proponując wybranym uczniom udział w spektaklu *Moralność* na podstawie dramatu Leona Kruczkowskiego (który był kiedyś obowiązkową pozycją w kanonie lektur szkolnych) najpierw należało odbyć rozmowę z całym zespołem. Spotkanie organizacyjne było prelekcją dotyczącą tła historycznego i jego kontekstu wobec omawianego tekstu. Dopiero po przeczytaniu całej lektury, następnie scenariusza sztuki, osoby zaangażowane mogły podjąć ostateczną decyzję o swoim udziale w przygotowaniach do premiery teatralnej. W kolejnym etapie należało wypracować wspólną interpretację sceniczną. Grupa teatralna musiała zgodnie wypracować wizję przedstawienia. Dobranie ról odbywało się przy samodzielnym wskazaniu przez uczestników projektu odpowiadających im postaci. Każda próba teatralna budowała efekt całościowy. Pomysł na tło graficzne afiszu teatralnego również było wspólnym pomysłem, który zrealizowała plastyczka Paulina Feicht. Tytuł naszego spektaklu także jest dziełem zespołu. Do ostatniego spotkania przed premierą sztuka była dopracowywana. W trakcie kilkumiesięcznych przygotowań grupa odwiedziła pobliski Teatr im. Witkacego w Słupsku, aby móc obejrzeć najnowsze realizacje teatralne współczesnych dramaturgów. Miało to na celu rozbudzenie ich kreatywności i wyobraźni sceniczej. Uwieńczeniem prac aktorskich było znalezienie odpowiednich rekwizytów oraz wypożyczenie kostiumów zgodnych z epoką z Bałtyckiego Teatru Dramatycznego w Koszalinie. Uczniowie doskonale poradzili sobie z opanowaniem pamięciowym tekstu, ruchem scenicznym, a także z tremą. Uwieńczeniem ich poziomu zrozumienia tematu, którego dotknęli, było udzielenie wywiadu dla Radia Koszalin. 16 i 19-latkowie dowiedli, że rozumieją historię, którą opowiedzieli na scenie.

Historia osadzona w latach 40. XX wieku była bardzo odległa dla młodzieży XXI wieku. Jednak ich

zaangażowanie, chęć tworzenia oraz – co najważniejsze – pełne oddanie swojej postaci scenicznej. Ostatecznie spektakl był wystawiany kilkakrotnie, w tym dla szerokiej publiczności, nie tylko szkolnej oraz na dwóch konkursach teatralnych z sukcesem zdobycia nagrody.

Pomysł na spektakl zatytułowany *Moralność* na podstawie dramatu Leona Kruczkowskiego *Niemcy* był pomysłem odważnym. Powróciliśmy do lektury dramatu, który został już odłożony na półkę przeszłości. Dzieło Leona Kruczkowskiego powstało w 1949 roku i było wówczas niestandardowym i kontrowersyjnym spojrzeniem na różne postawy Niemców wobec nazizmu i faszystów doprowadzającego do II wojny światowej. Historia przedstawia szersze spojrzenie na ludzkie postawy wobec tego samego problemu. Pomimo upływu lat od chwili powstania *Niemców*, dramat nadal zachowuje aktualność swojego przesłania, ukazując destrukcyjny wpływ totalitaryzmu na ludzki los, moralność każdego człowieka i humanitarne wartości. Przypomina, że zło, które człowiek ignoruje i przeciwko któremu nie protestuje, może pojawić się w każdej chwili. Nikt z nas nie jest samotną wyspą, żyjemy wśród ludzi i wydarzeń, których nie sposób nie dostrzec... Nie da się uciec od rzeczywistości. Ale czy mamy prawo mówić o jednej rzeczywistości, bowiem wielość jej odbiorców implikuje wielość jej wizji. Historia podlega tym samym prawom, co literatura, gdyż jest to zbiór opowieści zinterpretowanych według pewnej ideologii, metody i czasu. Opowieść ma tę właściwość, iż kreuje pewną wizję świata, która pozostaje wyłącznie wycinkiem jego obrazu i niesie ze sobą emocje. Daje możliwość budowy relacji teraźniejszości z tym, co było. Wspólnie z uczniami mieliśmy nadzieję, że nasza opowieść o moralności w czasach niepokoju i szalejącego zła poruszy współczesnych widzów do refleksji nad tym, czy po kilkudziesięciu latach w naszym ludzkim świecie tak wiele się zmieniło?

Alicja Balcerzak

Doktorantka Literaturoznawstwa Akademii Pomorskiej w Słupsku. Nauczyciel mianowany z 10-letnim stażem pracy. Współtwórczyni i reżyserka *Teatru w kinie*. Instruktor teatralna dla dorosłych i młodzieży. Organizatorka spotkań autorskich i konferencji naukowych. Trzykrotna beneficjentka programu Narodowego Centrum Kultury *Bardzo Młoda Kultura*. Autorka książki popularnonaukowej *Niewymazane z pamięci* oraz artykułów w pracach zbiorowych.